

Utredning Nord-Salten Kommune

Bestående av Hamarøy, Steigen, Tysfjord

Ansvarlig for utredningen: Rådmennene i de tre kommunene

Mai/Juni 2015

Innhold

Mandat	3
Oppgave og gjennomføring	3
Konklusjon	4
Faktagrunnlag	6
Delutredning 1: Helse	10
Delutredning 2: Oppvekst	13
Delutredning 3: Teknisk	15
Delutredning 4: NAV	17
Delutredning 5: Lønn og personalforvaltning	19
Delutredning 6: Rådmannsgruppen	21

Mandat

STH - rådet ga med vedtak den 30.04.15 mandat til rådmennene i de tre kommunene å koordinere og gjennomføre en utredning av en felles Nord-Salten kommune bestående av Hamarøy, Steigen og Tysfjord. I etterkant ble også Sørfold kommune invitert i delta, men de avslo invitasjonen.

Oppgave og gjennomføring

Utredningen ble gjennomført med ledergruppene/stabsfunksjonene i hver kommune. Arbeidet ble gjennomført i 6 gruppearbeider der de enkelte fag /etater fra hver kommune arbeidet i gruppe sammen. Gruppenes arbeid er dokumentert i delrapporter som følger senere i denne rapporten.

Oppgaven til de enkelte gruppene var å levere en delrapport på maks 5 sider med svar på følgende spørsmål:

1. Beskriv dagens struktur og drift (gjerne ved bruk av en SWOT-analyse).
2. Forslag til framtidig struktur og organisering av en felles ny Nord-Salten-kommune, beskriv styrker og svakheter, muligheter og trusler.
3. Lag en helhetlig vurdering av denne nye kommunes muligheter og potensiale for å imøtekomme de framtidige utfordringer og bidra til utvikling i Nord-Salten.
4. Tilleggsspørsmål til rådmannsgruppen: Helhetlig vurdering imot ekspertgruppens 10 kriterier for en robust framtidig kommune.

Vurderingene i rapporten er i stor grad basert på den enkeltes erfaringer fra det daglige arbeid i den enkelte kommune, det er ikke «**fasit-svar**» som man kan sette to streker under, men baserer på deltakernes vurdering av dagens situasjon samt potensialet ved en ny Nord-Salten kommune. Denne utredningen tar heller ikke stilling til kommunereformen, men forholder seg til reformen og de føringer som ligger i den.

Konklusjon

Konklusjonene fra de ulike arbeidsgrupper inneholder ganske mange fellestrekk. Flere grupper ser til en viss grad stordriftsfordeler ved å slå sammen enheter og skape litt større fagmiljøer, større grad av spesialisering og mer robuste organisasjonsstrukturer. Samtidig konkluderer de fleste gruppene med at en Nord-Salten kommune vil være for liten for å oppnå tilstrekkelig størrelse og robusthet til å imøtekomme kravene som kommunereformen stiller til framtidens kommune. Her vises også til vurderingen i forhold til ekspertgruppens 10 kriterier for en framtidig kommune, slik gruppen har vurdert det vil en Nord-Salten kommune på mange punkter ikke oppfylle disse kravene.

Økonomien er i dag svak i alle tre kommuner, ved en sammenslåing forventes denne ikke å kunne forbedres i særlig grad som følge av stordriftsfordeler ved en sammenslåing. Det må framheves positivt at en sammenslåing vil utløse de økonomiske midler i kommunereformen. Allikevel må en framtidig Nord-Salten kommune forventes fortsatt å slite med å balansere driften, ha store akkumulerte underskudd og en betydelig gjeld.

Store avstander og demografi nevnes av flere grupper som utfordrende i en ny Nord-Salten kommune, eksempelvis i forhold til skolestrukturen som allerede i dag er under stort press i de tre kommunene. I dag drifter de tre kommunene 10 skoler med ett totalt elevtall på ca. 700. En forventer ikke at presset på skolestrukturen vil reduseres i en ny kommune. Også demografien indikerer en fortsatt nedgang i befolkningen, spesielt i Tysfjord og Steigen. Arbeidsgruppen for helse nevner muligheten for felles sykehjem, spesialisering og sentralisering av tjenester, men også her setter geografien naturlige begrensninger. En ny Nord-Salten kommune vil også måtte ta stilling til om den skal være en del av det samiske forvaltningsområde.

De administrative oppgavene inkludert rådmannsfunksjonen inneholder ett viss innsparingspotensial ved sammenslåing. En ny kommune må forventes kun å trenge 1 rådmann og 1 ledergruppe/sentralstab. Også på økonomifunksjonen ligger det en åpenbar besparingspotensiale ved at antall regnskap som skal føres reduseres fra 3 til 1. Innenfor IKT området ser vi ett betydelig effektiviseringspotensial ved sammenslåing, eksempelvis igjennom etablering av ett felles driftssenter og felles applikasjonsspark. Samtidig må en også forvente at realiseringen av disse innsparingspotensialer vil være forbundet med en del omstrukturingskostnader.

Vurdering imot ekspertgruppens kriterier

Nr	Kriterie	Ny Nordsalten Kommune	
1	Tilstrekkelig kapasitet	NEI	Kun en begrenset forbedring i kapasiteten i en ny kommune. Det vil ikke være mulig å tillegge denne kommune nye oppgaver av betydning. Det vil fortsatt være behov for mange interkommunale samarbeider for å løse dagens oppgaver
2	Relevant kompetanse	NEI	Ved å legge sammen faglige enheter blir fagmiljøene litt større, spesialiseringsgraden kan økes, men totalt set mener vi ikke dette er nok til å oppfylle dette kriteriet
3	Tilstrekkelig distanse	DELVIS	På noen områder vil man kunne etablere litt større distanse eks. innenfor barnevern og legetjenesten.
4	Effektiv tjenesteproduksjon	NEI	Begrenset effektiviseringseffekt og stordriftsfordeler ved sammenslåing, fortsatt mange små enheter og begrensede ressurser til utvikling
5	Økonomisk soliditet	NEI	Alle tre kommuner har dårlig økonomi i dag og store akkumulerte underskudd, en sammenslåing vil ikke forbedre situasjonen nevneverdi. Alle tre kommuner har sammenlignbar demografisk befolkningsstruktur dvs ha de samme utfordringer i forhold til eksempelvis "eldrebølgen"
6	Valgfrihet	NEI	Vi mener ikke den nye kommune vil være i stand til å øke omfanget av tjenesteproduksjonen slik borgene vil oppnå en større grad av valgmuligheter
7	Funksjonelle samfunnstutviklingsområder	DELVIS	Nordsalten er i dag ett bo og arbeidsmarkedsregion med en del pendling mellom kommunene, allikevel mener vi at vi totalt set er for få innbyggere til å ta rollen som et betydningsfullt kraftsenter.
8	Høy politisk deltakelse		Gruppen har ikke tatt stilling til dette
9	Lokal politisk styring	NEI	Vi mener det fortsatt vil være nødvendig med ett betydelig antall interkommunale samarbeider til å løse dagens oppgaver. Dette vil svekke den lokalpolitiske styringsmulighet.
10	Lokal identitet	JA	Vi mener at lokal identitet primært skapes gjennom det område folk føler tilhørighet til, vi tror at borgene også etter en sammenslåing vil føle seg som "Steigeværing", "Hamarøyværing" etc.

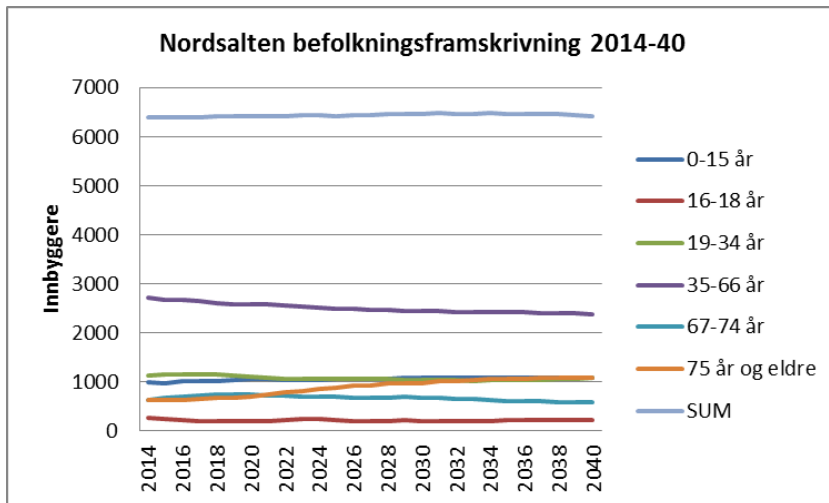
Figur 1: Vurdering imot ekspertgruppens 10 kriterier

Vi har gjort en overordnet og helhetlig vurdering av en Nord-Salten kommune opp imot ekspertgruppens 10 kriterier for en framtidig kommune. På 6 av de 10 kriterier mener vi at Nord-Salten kommune ikke vil være i stand til å oppfylle kriteriet. To kriterier har vi vurdert at kommunen delvis vil være i stand til å oppfylle kravene. På et av kriteriene mener vi kommunen vil oppfylle kravene mens der er ett kriterie vi ikke har tatt stilling til.

Det generelle inntrykk av denne sammenligning er at en ny Nord-Salten kommune på mange områder vil være for svak til å oppfylle kommunereformens krav, spesielt med hensyn til kapasitet til å ta imot nye oppgaver, kompetanse og i forhold til økonomi.

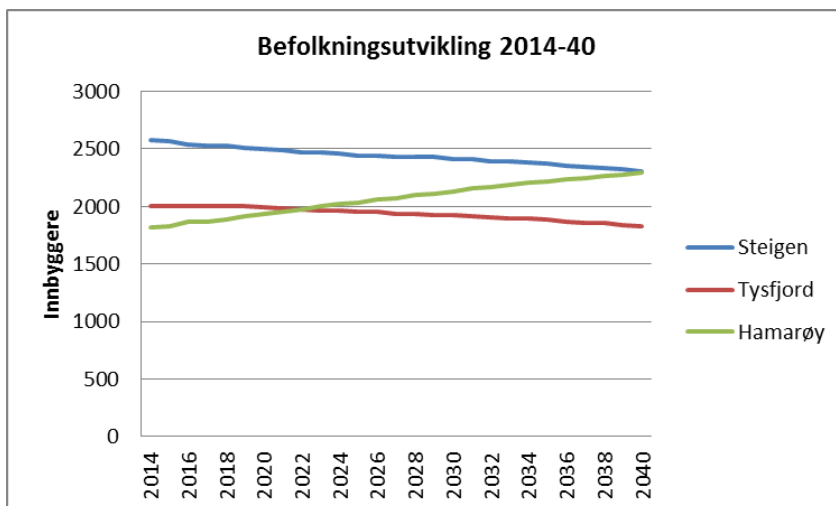
Fakta grunnlag

Befolknings sammensetning

Figur 2: Befolkningsutvikling Nord-Salten 2000 – 2040 Kilde: www.ssb.no

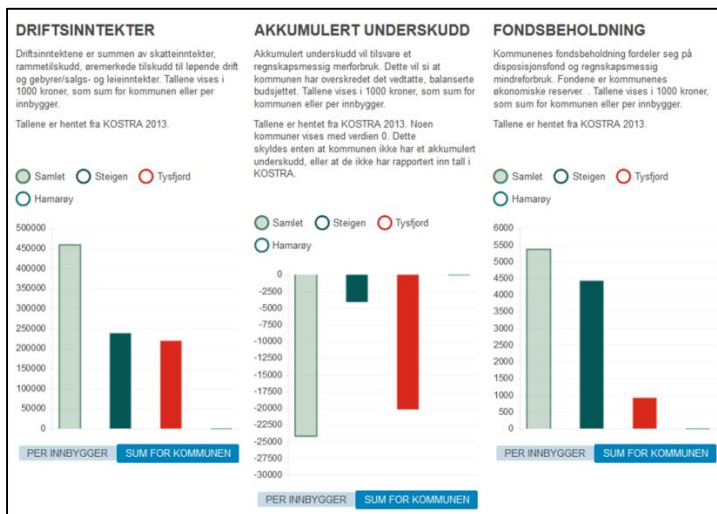
Som det framgår av figur 2 hadde en Nord-Salten kommune en befolkning på ca. 6 400 innbyggere 1. januar 2014. Den framskrevne prognose fram imot 2040 indikerer en stabilisering/lett nedgang i befolkning på ett nivå i underkant av 6 400 innbyggere. Disse tallene inkluderer hele Tysfjord kommune. Skulle Tysfjord ende opp med igjennom kommunereformprosessen å bli delt mellom en Ofoten kommune og en ny Nord Salten kommune vil befolkningsgrunnlaget reduseres til ca. 5 000 innbyggere. Den generelle tendens er en økende andel av eldre i befolkningen (økning i gruppene 75 år+ og nedgang i gruppen 35-66 år).

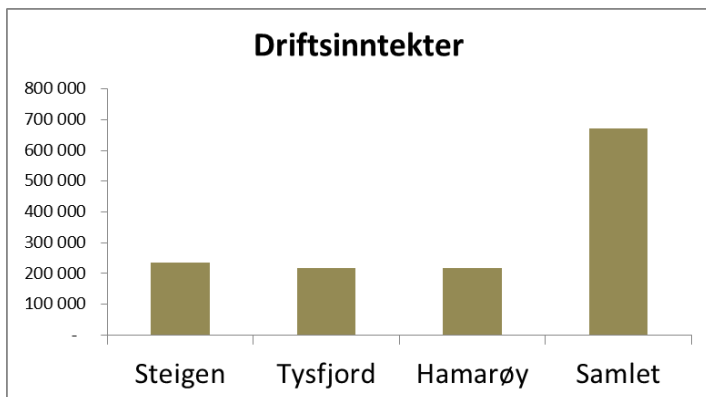
Figur 3: Befolkningsutvikling i de tre kommuner, Kilde: www.ssb.no

Som det framgår av figur 3 viser Steigen og Tysfjord en fortsatt konstant nedgang i befolkningstallet, mens prognosen for Hamarøy indikerer en økning.

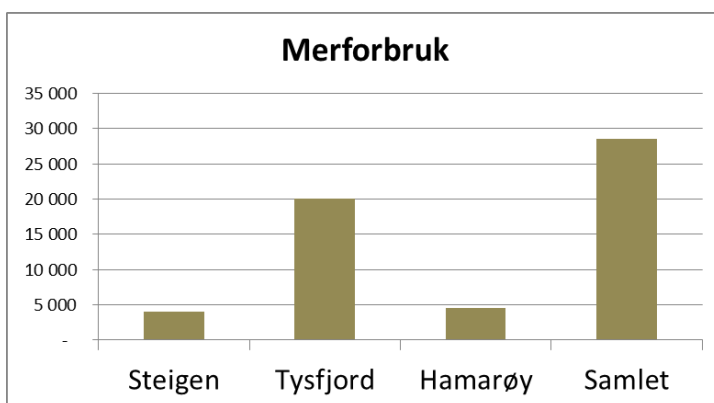
Økonomi

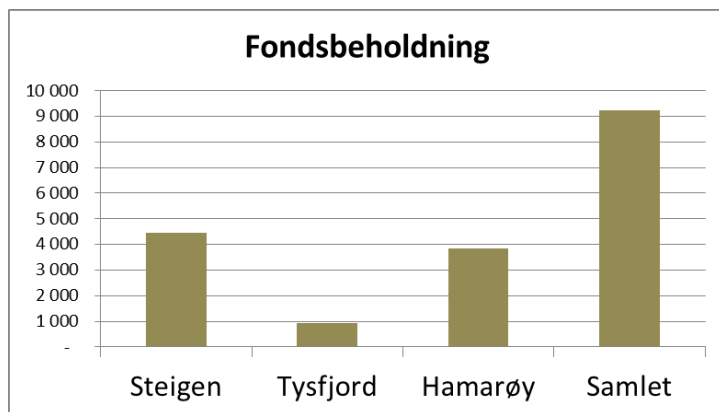
Figur 4: Status økonomi. Kilde: www.nykommune.no

Figur 5: Driftsinntekter 2014

Figur 6: Merforbruk 2014

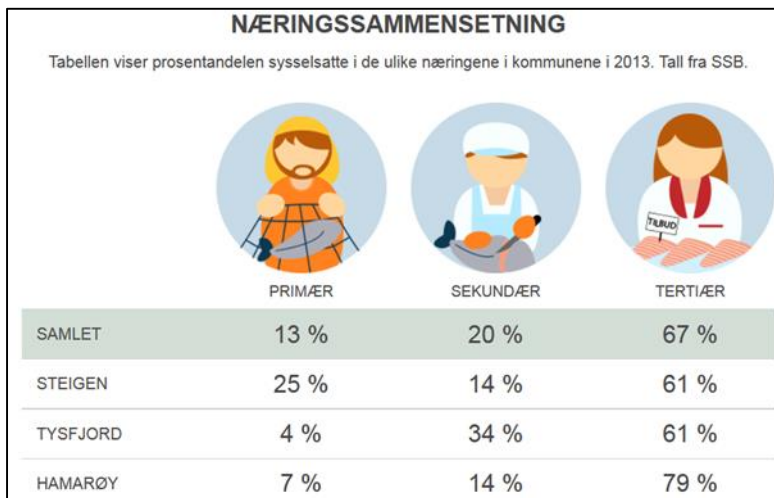
Figur 7: Fondsbeholdninger

Tall i 1000kr	Steigen	Tysfjord	Hamarøy	Samlet
Disposisjonsfond	4 306	124	3 083	7 513
Mindreforbruk	142	816	773	1 731
Fondsbeholdning	4 448	940	3 856	9 244
Merforbruk	4 000	20 088	4 502	28 590
Driftsinntekter	235 543	217 594	217 304	670 441

Figur 8: tallgrunnlag til figurene 5-7

Alle tre Nord-Salten kommunene sliter i dag med store akkumulerte underskudd og meget begrensede reserver. Alle tre kommunene sliter med å avlegge driftsregnskapet i balanse. En må anse det som nødvendig å iverksette betydelige innsparinger etter en sammenslåing for å balansere driften. En ny Nord-Salten kommune vil ha meget begrensede fondsmidler.

Nærings sammensetning

Figur 9: Nærings sammensetning, kilde: www.nykommune.no

Steigen er den største primærnæringskommune hvor landbruk, fiskeri og oppdrett er de viktigste næringer. Innenfor sekundærnæringen er Tysfjord den sterkeste kommune. Alle tre kommuner har en stor andel arbeidsplasser innenfor tertiærnæringene og spesielt offentlige arbeidsplasser.

Delutredning 1: Helse

Helse og omsorg – rapport vedr. kommune- sammenslåing av Hamarøy, Tysfjord og Steigen

Deltakere: Leder helse og omsorg Siv Johansen, Steigen
Leder helse og omsorg Torodd Gustavsen, Hamarøy
Ingen deltakere eller innspill fra Tysfjord

1. Nåsituasjon i kommunene

Gjennomgang av tjenestetilbudet i Hamarøy og Steigen. Mange likhetspunkter med følgende bemerkninger:

- Hamarøy og Tysfjord har interkommunalt barnevern.
- Hamarøy har mer tjeneste i bolig og noe mindre institusjonsplasser enn Steigen.
- Hamarøy har ikke egen jordmortjeneste.
- Hamarøy har produksjon og distribusjon av varm mat, Steigen har kok-kjøl-produksjon.
- Hamarøy benytter seg av HT Safe vedr. trygghetsalarm, Steigen kommune har egen sentral.
- Mange av stab/støtte-funksjoner i helse og omsorg er sentraliserte i Hamarøy, mens de i Steigen ligger direkte plassert.

<u>Styrker</u> Lett tilgang til adm./ledelse Kjenner lokale forhold. Korte geografiske avstander i tjenesten.	<u>Svakheter</u> Inhabilitet ved tildeling av tjenester. Mangelfull kompetanse. Gjelder også samisk kultur og språk. Uegnet geografisk plassering i forhold til effektiv utnyttelse av interkommunalt samarbeid.
<u>Mulighet</u> Oversiktlig å lede og administrere. Liten organisasjon gir gode muligheter for fleksibilitet og finne egne, lokale løsninger.	<u>Trusler</u> Svak økonomi. Autonomi. Sårbarhet i forhold til kompetanse. Heftige lokaliseringsdebatter (karre til seg) som påvirker samarbeidsklima.

Figur 10: SWOT nåsituasjonen

2. Framtidig kommunestruktur

Styrker	Svakheter
Større organisasjon. Redusert mulighet for habilitets- problematikk. Mulighet for å samle adm. oppgaver, ressurser og spisskompetanse.	Geografi/lange avstander. Sentralisering av tjenestetilbudet, dårligere tilbud til brukerne Lavt befolkningsgrunnlag for å oppnå stordriftsfordeler.
Muligheter	Trusler
Bedre utnyttelse av kompetanse og ressurser. Utvikle mer it/videokonferanser. Felles kommuneoverlege. Flere valg av tjenestested (begrensninger ved dagens kommunegrenser). Tettere samarbeid.	For liten kommune til å få tilført økte økonomiske rammer? Befolkningsnedgang. Kamp om ressursene, personell og kompetanse. Endring i identitet. Nærhet til tjenestetilbudet.

Figur 11: SWOT framtidig kommune

3. Konkrete muligheter:

- Felles kommune-overlege i 100 % med samfunnsmedisinsk kompetanse.
- Bygge ut et felles sykehjem, sentral plassert.
- Felles sykehjem forutsetter utbygging av hjemmetjenesten og bemannede omsorgsboliger.
- Beliggenhet – fellestjenester må ligge sentralt i en framtidig kommune, ikke i ytterkant.
- Noen felles administrasjonsoppgaver kan sentraliseres: f.eks.
 - vederlagsberegning
 - pasientregnskap
 - innkjøp
- Noen andre støtteoppgaver kan sentraliseres:
 - Vaskeri
 - Kjøkken
- Felles ergoterapeutressurs.
- Bedre utnyttelse av IT-løsninger, bedre kompetanse og mer ressurser.
- Utvikle velferdsteknologi.
- Bedre intern utnyttelse av kompetanse på andre områder.
- Bedre utnyttelse av boliger og institusjonsplasser på tvers av tidligere kommunegrenser.
- Større fagmiljøer gir lettere å rekruttere til fagmiljøene.
- Styrket samarbeid med spesialisthelsetjenesten.

4. Konklusjon:

Gruppen kan ikke se noen store fortrinn med kommunesammenslåing som gir raske resultater i forhold til forbedringer av tilbudet til brukerne, økonomien eller ansatte. De fordeler som det her er pekt på med bl.a. felles ergoterapi og kommune-overlege er mulig å oppnå uten kommunesammenslåing. Oppbygging av felles sykehjem vil ta mange år å realisere. Det er viktig å merke seg at dette arbeidet er utført uten at Tysfjord har kommet med innspill.

Delutredning 2: Oppvekst

Arbeidsmøte om utredning om en «Nord-Salten kommune» bestående av Tysfjord, Hamarøy og Steigen. 26.05.2015 - Oppvekst.

Status

Steigen, Tysfjord og Hamarøy (STH) kommunene har til sammen ti skoler og tolv barnehager med til sammen over 700 skoleelever og i overkant av 300 barnehagebarn.

Steigen: 4 skoler (herav en ungdomsskole) og fire barnehager.

Tysfjord: 3 skoler, herav ett oppvekstsenter, alle 3 skolene er 1. – 10. skoler og 4 barnehager, herav en privat (Lulesamisk).

Budsjett 2015: 44,2 millioner

Hamarøy: 3 skoler, en 1. – 10. skoler og to oppvekstsentre. Det ene oppvekstsentret inneholder barnehage og 1. – 10. klasse, det andre oppvekstsentret inneholder barnehage og 1. – 3. klasse. Utover dette har kommunen to barnehager til.

Budsjett 2015: 41,3 millioner

Styrker

Nord -Salten er et godt alternativ å bo i for de som ønsker det. Det er gode oppvekstforhold for barna i Nord - Salten. STH – kommunene har full barnehagedekning, ventelister forekommer sjelden.

STH – kommunene har en sterk kulturhistorie som er solid forankret i lokalmiljøene. Her kan nevnes, Steigen med sine sagaspill, Hamarøy med Hamsun-dagene og Tysfjord med Arran lulesamiske senter. Set kan også nevnes at alle kommunene har godt utbygde idrettsanlegg som f.eks. kunstgressbaner, skytebaner, skianlegg (tur/langrenn/lysløyper) og idrettshaller.

Alle STH – kommunene er små kommuner som er vant med og «å dra lasset sammen» når det trengs. I oppvekstssammenheng er det blant annet samarbeidet/samhandlingsarbeidet i RKK regi som har vært viktig.

Svakheter

En presset kommuneøkonomi i alle STH – kommunene er en stor utfordring for kommunene også for oppvekstsektoren. Stadige debatter om skolenedleggelse skaper mye usikkerhet og bekymring rundt om i bygdene i kommunene i Nord – Salten.

Alle tre kommunene har opplevd en befolkningsnedgang de siste årene. Som en konsekvens av dette er elevtallet i grunnskolen nesten halvert i løpet av de siste 15 – 20 årene. Dette uten at driften har vært tatt ned tilsvarende. Dette har resultert i at vi har mange små enheter som er kostbare å drifte. Grunnene til at det blitt slik er sammensatte, hvor forhold som samferdsel, geografi og politikk spiller inn.

En ser også at det blir stadig mer utfordrende å rekruttere rett kompetanse spesielt innenfor skolesektoren, både med tanke på lærerkompetanse og å få rekruttert ledere (rektorer).

Muligheter

Ved en eventuell sammenslåing av STH – kommunene vil en kunne oppleve å få et styrket fagmiljø i sektoren. Dette gjelder også på ledelsesnivå.

Det ligger også gode muligheter for at den enkelte skole/barnehage skal kunne få rendyrket sine styrker f. eks friluftaktiviteter. Det vil også være muligheter for å få større skoler som er mer økonomisk bærekraftig enn det som er tilfellet i dag.

Det kan også tenkes at ved en sammenslåing vil en kunne samordne ressursene bedre og dermed bedre kvaliteten innenfor f. eks IKT – feltet.

Trusler

Fremdeles dårlig kommuneøkonomi, selv ved en sammenslåing. Det vil videre være lange avstander innenfor STH – kommunene. Samisk språk og kultur må sikres på en god måte. Tysfjord kommune er i dag i lulesamisk forvaltningsområde, det er ikke Hamarøy og Steigen.

Alle tre kommunene må «rydde i eget reir» før en sammenslåing igangsettes.

Delutredning 3: Teknisk

FRA GRUPPE: TEKNISK, PLAN, NÆRING OG UTVIKLING (Petter Staahl, Tordis Sofie Langseth, Pål Strøm-Jensen og Hilde Fredheim)

Fakta om kommunene: Kompetansekartlegging:

Grønn = God, Gul = Sårbar / middels, Rød = Begrenset kunnskap/ kapasitet til å ivareta området

	Steigen	Tysfjord	Hamarøy	Kommentar
Skog				Eksisterer samarbeid STH
Jordbruk				Eksisterer samarbeid STH
Fisk vilt				Eksisterer samarbeid TH
Vei				Potensiale: Samarbeid med maskiner HT mulig.
Vann og Avløp				Potensiale: Samarbeid på vaktordning i HTS, satse på kompetanse.
Renovasjon				T vestside HRS kan drives mer effektivt av IRIS?
Bygg/ eiendomsforvaltning				Vedlikeholdsetterslep felles utfordring. Ser et visst potensiale i felles anbudsprosesser, f.eks. energisparing.
Planlegging, plansaksbehandling, planregister				Potensiale: Kompetansesenter Plan, byggesak/tilsyn og planregister, delingssaker.
Byggesak				Potensiale: Kompetansesenter Plan, byggesak/tilsyn og planregister, delingssaker.
Oppmåling/ Geodata				Potensiale: Kompetansesenter Kartløsninger, matrikkel, oppmåling osv.
Matrikkel				Kompetansesenter Kartløsninger, matrikkel, oppmåling osv.
Prosjekt / Investeringer				Potensiale: Felles prosjektkontor, med prosjektstyring/kontakt kompetanse?
Miljø				Økt kompetanse ved felles løsninger.
Næring				Framtidig organisering er til vurdering i Steigen.
Kultur	?			
Renhold	Egen renholdsleder	Egen renholdsleder		

Figur 12: kompetansekartlegging

Ansatte personer i teknisk avd.

	Steigen	Tysfjord	Hamarøy	Kommentar
Kontor	5		5	Hamarøy: Kultur / Næring egen avd. Steigen: Inkl..oppmåling/geodata, ikke plan.
VA	1		2	Hamarøy: To nå for å sikre erfaringsoverføring.
Ute	7		4,5	

Figur 13: Antall ansatte i teknisk avd.

SWOT

Mulighet 1	Rendyrke kompetanse i kompetansesenter
Mulighet 2	Forbedre beredskap.
Mulighet 3	Tiltrekke og beholde medarbeidere med høy kompetanse i kompetansesentre, og dermed kunne yte bedre tjenester.
Mulighet 4	Større forhold/mer strategisk fokus/økt profesjonalisering vil mest sannsynlig gi mer effektiv drift av kommunen(e).
Svakhet 1	Det vil bli større geografiske avstander ifm. med tjenesteutførelse, lite å tjene på å flytte uteavdelingene.
Trussel 1	Behovet for rydding/organisering/felles IT plattform i tekniske registre må tas på alvor hvis ikke vil alle stordriftsstrategier bli lite effektive.
Styrke 1	Større distanse vil sikre færre tilfeller av omorganisering av oppgaver for å unngå inhabilitet og et mer strømlinjeformet system for kundebehandling.

Figur 14: SWOT

Konklusjon

«Nord-Salten kommune» blir neppe stor nok til å få til de beste stordriftsløsningene. Mange små tettsteder med store interne avstander vanskeliggjør drift. Store startkostnader før vi får effekt av eventuell stordriftstrategi. Ser et stort potensiale for styrking av fagkompetanse på mange delområder innenfor teknisk/plan/geodata/landbruk/næring/miljø ved at de tre kommunene samler sine stillingshjemler på disse områdene. I dag er det mange «hull» innenfor disse fagene, og mange som sitter alene på sitt fagområde.

Vi må se på sammenslåing som et prosjekt der det må investeres i opprydding og fusjonering av system, f.eks. for planarkiv og byggesak før det kan høstes fordeler.

Delutredning 4: NAV

NAV – gruppe STH- kommunene

Sted: Innhavet

Dato: 26. mai

Deltakere: Alf Helge Andreassen, Bengt Millerjord og Berit Woie-Berg

NOTAT/REFERAT:

Bakgrunn

Lokalkontoret i Nav er underlagt partnerskapet mellom stat og kommune. Det er kommunens budsjett, mål og disponeringsbrev fra stat, samt kommunebrevet fra Fylkesmannen som er styringsdokumentene i kontoret. Alle lokalkontor må i tillegg til de statlige tjenestene knyttet til helse, arbeid og pensjon, også forvalte Sosialtjenesten i kommunen knyttet til økonomisk stønad, økonomisk rådgivning/gjeldsrådgivning, kvalifiseringsprogram bolig, aktivitetsplikt, fattigdomsbekjempelse, og forebyggende arbeid blant barn og unge i forhold til sosiale forhold (minimumsløsning). Kommunene kan i tillegg bestemme hvilke andre tjenester som skal ligge i Nav – kontoret. Dette varierer fra kommune til kommune.

Dagens situasjon

I Nord-Salten har Hamarøy og Tysfjord minimumsløsning, mens Steigen også har flyktningetjenesten og rustjeneste tillagt kontoret. Nordland er på statlig hold organisert i 7 tjenesteområder (TO) og kommunene i Nord-Salten tilhører tre forskjellige TO- områder. TO-områdene har egne budsjetter knyttet til tiltak (inkludert Vekst-bedriftene, opplæring og veiledning)

Dagens struktur

Kommune	Statlige stillinger	Kommunale stillinger	Totale stillinger	TO- område
Nav	3,5 (inkl. 50% leder)	4, 5 (inkl. 50% leder, flyktningetjenesten)	8	Ytre-Salten (Bodø)
Nav Hamarøy	2,5	2	4,5	Indre Salten (Fauske)
Nav Tysfjord	2,5	2	4,5	Ofoten (Narvik)
TOTAL			17	

Figur 15: Antall stillinger NAV kontorer Nord-Salten

Felles NAV – Kontor i Nord-Salten

Fordeler	Ulemper
Større faglig miljø Felles markedskompetanse Større sikkerhet (vold/trusler) Bedre beredskap ved fravær Frigjøring av administrative ressurser Reduserte leiekostnader Økt spesialisering Habilitet Forenklet rapportering	Mindre nærhet til brukerne. Økte reisekostnader. Vanskelig tilgjengelig Større turnover av personal pga. reisetid til jobb. IKT- løsningene er ikke mobile. Avstand til samhandlende lege/psykisk helse/rus. Deling av Tysfjord? Betalingsterminaler må utplasseres. Servicekontorer må bemannes opp.

Figur 16: SWOT

Konklusjon

Det er vanskelig med en entydig konklusjon at et felles NAV kontor i Nord-Salten vil gi gevinst eller ikke. Svaret på det vil avhenge av hvilket perspektiv vi velger å ta utgangspunkt i.

Tar vi utgangspunkt i enkeltindivider som har et bistandsbehov hos NAV, vil et felles NAV kontor på den ene siden kunne oppfattes som negativt for størstedelen av innbyggerne i disse tre kommunene ved at de får lengre reiseavstand til kontoret. På den andre siden vil et større kontor med flere ansatte og større fagmiljø kunne gi brukerne bedre og mer kvalitativ oppfølging. Dagens og morgendagens IKT løsninger vil i stor grad oppveie utfordringene med å komme seg til NAV kontoret fysisk.

Tar vi utgangspunkt i bedriftene i Nord-Salten vil et felles NAV kontor være enklere å forholde seg til i og med bedriftene ikke ser kommunegrensene som hinder i å skaffe seg arbeidskraft.

Tar vi utgangspunkt i et lederperspektiv, vil et felles NAV kontor blir mindre sårbar ved sykdom, ferier og kunne tiltrekke seg flere dyktige arbeidstakere. I en overgangsfase vil vi kunne risikere å miste noen arbeidstakere som følge av flytting.

Nav-lederne i Nord- Salten ser liten gevinst i å få et felles kontor i Nord-Salten bortsett fra større fagmiljø. Vi er avhengig av tett oppfølging av mange brukere som ikke er særlig mobile (har ikke sertifikat, få busstilbud). Nærhet til brukerne og tilgjengelighet er viktige faktorer for å lykkes i arbeidet. Det er i dag få mennesker som er spredt bosatt i dagens kommuner, og med få muligheter for å benytte offentlig kommunikasjon. Dette anser vi vil ytterligere forsterkes gjennom en sammenslåing av disse tre kommunene.

Delutredning 5: Lønn og personalforvaltning

Rapport – Drøfting og analyse av en sammenslåing av kommunene i Nord-Salten

Gruppen bestod av lederne fra økonomiavdelingene i Nord-Salten, personalleder fra Steigen og leder av servicetorg/-kontor i Hamarøy.

Gruppen skulle vurdere dagens situasjon og drøfte effekt av en eventuell sammenslåing av kommunene i Nord-Salten. Hva vil det bety, både organisasjonsmessig og for tjenestetilbudet?

Det ble tatt utgangspunkt i styrker og svakheter med dagens situasjon:

Styrker

Vi har allerede et samarbeid/nettverk mellom kommunene på stabsfunksjoner som økonomi og personal. Det er etablert felles skatteoppkreverkontor i Nord-Salten som fungerer bra.

Vi har i dag samme IT-plattform innenfor de programvarer som ligger til stabsavdelingene.

Kommunene hver for seg har ansatte med stor bredde i fagkompetansen.

De ansatte har nær kjennskap til kundene og kommunens nedslagsfelt/omgivelsene.

Svakheter

Små enheter skaper utfordringer og sårbarhet med få personer i forhold til oppgavene.

Liten grad av spesialisering – ansatte kan litt om alt

IT-programmene ikke brukervennlige og det er høy brukerterskel. Dette skaper sårbarhet og utfordringer med små fagmiljø.

Kommunene har ikke fokus og ressurser til å skape en god kommunikasjonsstrategi.

Ved en sammenslåing av de 3 Nord-Salten kommunene ser vi for oss 2 mulige organisasjonsmodeller:

1. Modellen legger opp til at hver av kommunene spesialisere seg på ulike områder. Det kan illustreres ved f.eks. at lønn, skatt, regnskap er geografisk plassert på hvert sitt sted.
2. Modellen er lik den som i dag er for felles skattekontor i Nord-Salten. Skatt har både en lokal funksjon og tilhørighet og fellesoppgaver er sentralisert i et felles skattekontor.

Grappa har sett på følgende muligheter og trusler/utfordringer ved en sammenslåing av Nord-Salten kommunene.

Muligheter

Muligheter for tydeligere oppgavefordeling og spesialisering av oppgavene – gir økt effektivitet og kvalitet i tjenesteproduksjonen

- Større fagmiljøer:
 - Skaper bedre arbeidsmiljø og gir rom for faglig utvikling (lærer av hverandre).
 - Mer robust og mindre sårbar når oppgavemengden øker, eller ved sykdom.
 - Rekruteringsfremmende på grunn av mer spesialiserte stillinger som krever mer spesifikk kompetanse, samt at man får mulighet til å være en del av et fagmiljø.
 - Frigitte ressurser til å kunne ta tilbake oppgaver som er satt ut til eksterne aktører.
 - Muligheter for å starte på nytt med «blanke ark» - positiv omdømmebygging.

Trusler

- Nord-Salten som 1 kommune vil fortsatt bli for liten:
 - Folk vil fortsatt flytte fra distriktene til byene.
 - Såkalte optimale kommunestørrelser øker stadig med bakgrunn i teknologisk utvikling/endret infrastruktur.
 - Økonomien blir fortsatt krevende hvor inntekspotensialet ikke vil svare til kostnadene.
- Politisk uenighet og konkurranse mellom kommunene vil også slå inn i ny struktur som igjen gir dårlig samhandling fremover.
- Fare for mer sentralisering av oppgaver til f.eks. Innhavet som igjen påvirker og endrer bosettingsmønsteret.

Delutredning 6: Rådmannsgruppen

Rådmannsgruppen fokuserte arbeidet på å se på organiseringen av rådmannsetaten før og etter en mulig sammenslåing av kommunene.

Rådmannsfunksjonen

Status i dag er at hver kommune har en rådmann med en stab fordelt på de tre kommunesentre Leinesfjord, Oppeid og Kjøpsvik.

Ved en kommunesammenslåing vil en ny Nord-Salten kommune etter vår vurdering kun trenge 1 rådmann og 1 sentralstab med følgende funksjoner Økonomi, Personal, Næring, IKT, Helse, Oppvekst og Teknisk.

Gruppen har ikke tatt stilling til mulige geografiske lokaliseringer av rådmannsfunksjonen.

Reduksjonen fra 3 til 1 rådmenn og fra 3 til 1 sentralstaber må forventes og medfører en kostnadsreduksjon for den nye kommune. Der må forventes å være en del oppstartskostnader forbundet med etablering av denne struktur.

Generelt når det dreier seg om organiseringen av den nye kommunen anbefaler rådmannsgruppen å anvende funksjonsfordelingsprinsippet dvs. fordele sentralisering på oppgaver og desentralisering på lokalisering av enhetene.

Økonomi

Rådmannsgruppen har vurdert kommunereformens incentiver og reformstøtte ved denne kommunestruktur. En Nord-Salten kommune med 5 500 – 6 500 innbyggere vil ha et betydelig lavere innbyggertall enn i anbefalingene fra ekspertgruppen. Vi har i den forbindelse kontaktet fylkesmannen med spørsmålet om en Nord-Salten kommune allikevel ville oppnå kommunereformens reformstøtte og incentiver. Dette ble bekreftet av fylkesmannen, dvs. en ny Nord-Salten kommune vil kunne forvente en engangsstøtte på 30 mill. + 5 millioner reformstøtte. Samtidig vil kommunen bevarer dagens tilskudd i 15+5 år.

Den økonomiske situasjon i kommunene i dag er at alle 3 kommuner har store akkumulerte underskudd. Hamarøy og Tysfjord er på Robek- listen, Steigen står i fare for å bli Robek-kommune fra 2016. Ingen av kommunene har over tid vært i stand til og balanserer driften til inntektene.

Rådmannsgruppens vurdering av en ny Nord-Salten kommune er at denne tross reformstøtten ikke vil ha den økonomiske soliditet til å møte framtidens krav.

IKT

Rådmannsgruppen har vurdert organiseringen av IKT. Dagens drift i de tre kommuner er preget av lite egne ressurser, stor grad av leverandøravhengighet og ett ganske stort etterslep på investeringer (oppgraderinger og nye infrastruktur) og et meget begrenset fokus på utvikling av nye IKT-løsninger.

Vi anser det som en naturlig del av en kommunesammenslåing og etablerer ett felles driftssenter med en felles applikasjonsplattform for den nye kommunen.

En må forvente ett betydelig innsparingspotensial ved etableringen av en slik felles plattform men vi forventer også dette vil være forbundet med betydelige etableringskostnader.

En viktig IKT oppgave er ikke bare å drifte men også å utvikle nye løsninger, eksempelvis digitalisering og nye utvikling av brukervennlige løsninger imot borgerne. Vi har vurdert denne nye kommunens ressurser til utvikling og mener at selv med etablering av ett felles driftssenter vil ressursene og mulighetene til utvikling av nye løsninger være særdeles begrensede. Dette skyldes at selv etter en sammenslåing vil ressursene være særdeles begrensede, det vil fortsatt være små fagmiljøer som det vil være vanskelig å utvikle den nødvendige spesialisering og vanskelig å rekruttere den nødvendige kompetanse.

Servicetorg

I dag opererer hver kommune med ett eget servicetorg som blant annet ivaretar publikumstrafikken, arkivfunksjon, koordinere politiske møter samt administrativ saksbehandling. Etter en kommunesammenslåing mener vi vil det være mulig å redusere i bemanningen. Den nye kommunen må forventes kun å ha 1 kommunestyre der vi har tre i dag, må en forvente å kunne redusere ressursene til politisk møteaktivitet. Vi mener fortsatt der vil være behov for servicetorg personell på hvert av de gamle rådhus. Innsparingspotensialet forventes primært å ligge innenfor funksjoner som kan samles og driftes sentralt (eksempelvis arkiv, administrativ saksbehandling etc.)

Interkommunale samarbeider

Alle tre kommuner har i dag ett betydelig antall interkommunale samarbeider, eksempelvis Steigen kommune har over 30 stk. Slik vi vurderer det vil der etter en kommunesammenslåing fortsatt være behov ett betydelig antall interkommunale samarbeider, noe som svekker den lokaldemokratiske styring da disse samarbeider ofte forvaltes igjennom en vertskommune der den enkelte kommune kun har begrenset innflytelse.

ANNET

Samiske perspektiv

I St. Melding nr. 14 vektlegges at samiske språkbrukere ikke skal komme dårligere ut som følge av endringer i kommuneinndelingen, det betyr at en ny felles Nord-Salten kommune må ta stilling til om denne skal være en del av det samiske forvaltningsområde eller ikke. Å være del av forvaltningsområdet medfører en forpliktelse til å tilrettelegge tjenesteproduksjonen på en måte som hensyn tar samisk språk og kulturⁱ

Eiendomsskatt

Felles eiendomsskattesats for alle tre kommunene. Mulig nytt inntekspotensial ved ny taksering og justering til makssats for hele den nye kommunen.

Kraftaksjer

De tre kommuner eier ca. 60 % av aksjene i Nord-Salten Kraftlag en betydelig verdi. En ny kommune bør utvikle en klar eierskapsstrategi hva man langsiktig ønsker med dette eierskap.

ⁱ For mer informasjon henvises til BDO utredningsnotat B ifm utredningen «mulighetsstudier Salten»